

Vergaderjaar 2025–2026

CLXXVI

Regeling financiële ondersteuning fracties Eerste Kamer 2026

C

NOTA NAAR AANLEIDING VAN HET VERSLAG

Ontvangen 12 juni 2026

De voorstellers danken de leden van de fracties van de **BBB**, de **PVV**, **JA21** en **50PLUS** voor hun inbreng. Zij hebben met belangstelling kennisgenomen van hun vragen. In de reactie van de voorstellers hieronder wordt de volgorde van het verslag aangehouden. De oorspronkelijke tekst van het verslag is opgenomen en cursief weergegeven. Na de passages met vragen en opmerkingen uit het verslag volgt telkens de reactie van de voorstellers.

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van de BBB

1. *Kunnen de voorstellers aan de leden van de fractie van de BBB toelichten hoe wordt voorkomen dat de aanspraak op een deel van het opgebouwde vermogen een financiële prikkel vormt voor Kamerleden om zich af te splitsen van hun fractie?*
2. *Waarom is ervoor gekozen afsplitsende fracties mee te laten delen in het bestaande vermogen, terwijl dit de financiële gevolgen van een afsplitsing aanzienlijk verkleint?*
3. *Is onderzocht of de mogelijkheid om een evenredig deel van de reserves en liquide middelen mee te nemen het risico op afsplitsingen vergroot?*
4. *Hoe verhoudt de voorgestelde Regeling 2026 zich tot het uitgangspunt dat publieke middelen niet mogen bijdragen aan het stimuleren van politieke versnippering?*
5. *Waarom is niet gekozen voor een regeling waarbij een afsplitsende fractie uitsluitend recht heeft op toekomstige bijdragen, maar niet op reeds opgebouwd vermogen van de oorspronkelijke fractie? In artikel 8 van de voorgestelde regeling is bepaald dat bij een splitsing binnen een fractie het basisbedrag tussen de betrokken fracties wordt verdeeld naar rato van het aantal Kamerzetels en het moment van afsplitsing. Hierbij kan naar boven en naar beneden worden afgerond tot hele bedragen (geen cijfers achter de komma). Dit is ook zo in de huidige regeling bepaald en wordt met de nieuwe regeling dus niet gewijzigd. Wel is er nu een aanvullende bepaling opgenomen voor het geval er sprake is van een stichting.*

Net als in de regeling voor de Tweede Kamer, geldt dat bij een splitsing alle vermogensbestanddelen (zoals liquide middelen, egalisatiereserve, schulden, etc.) van de stichting behorende bij de oorspronkelijke fractie naar evenredigheid van het zeteltal van elk van de nieuwgevormde fracties in verhouding tot het zeteltal van de oorspronkelijke fractie worden verdeeld (voor zover in redelijkheid mogelijk). Om tot een gelijke boedelverdeling (gelijke verdeling van de vermogensbestanddelen) te kunnen komen, dient het bestuur van de stichting behorende bij de oorspronkelijke fractie een tussentijdse vermogensopstelling op te stellen. Het bestuur dient de tussentijdse vermogensopstelling op te stellen, als ware er sprake van een vereffening van de stichting.

De verdeling van de vermogensbestanddelen van de stichting vindt bij een afsplitsing plaats naar rato van het zeteltal van de nieuwgevormde fracties en de oorspronkelijke fractie. Op deze manier wordt de prikkel tot afsplitsing beperkt en wordt recht gedaan aan het feit dat ook de afsplitsende fractie heeft bijgedragen aan de opbouw van de vermogensbestanddelen van de oorspronkelijke fractie. In dit verband is ook relevant om op te merken dat er een maximumbedrag geldt voor de egalisatiereserve en dat elke fractie zich straks zal moeten verantwoorden met een accountantsverklaring. Zo wordt geborgd dat overheidsgelden niet eindeloos worden opgepot of in strijd met de regeling worden besteed. Overigens moeten de (al dan afgesplitste) fracties die geen egalisatiereserve opbouwen en het jaar afsluiten met een overschot, dit bedrag terugstorten aan de Eerste Kamer. Dit vloeit logischerwijs voort uit het bepaalde in de nu geldende regeling waarin staat bij een afsplitsing er geen aanspraak bestaat op een volledig basisbedrag. In plaats daarvan wordt het basisbedrag tussen de oorspronkelijke fractie en de afsplitsing verdeeld naar rato van het aantal Kamerzetels van de betrokken fracties.

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van PVV

1. *De Regeling financiële ondersteuning fracties Eerste Kamer 2023, die met ingang van 1 januari 2024 gold, beoogde ten eerste de kwaliteit van de ondersteuning van de fracties te versterken en ten tweede goed werkgeverschap te bevorderen.¹ Uit de evaluatie blijkt echter niet ondubbelzinnig dat de kwaliteit van de ondersteuning is toegenomen. De griffie besteedt in elk geval niet minder tijd aan het verwerken, redigeren en corrigeren van de politiek-inhoudelijke inbrengen van de fracties. Dit komt mede omdat in de inbrengen de bronvermeldingen niet altijd op orde zijn.*
 - a. *Welke concrete aanwijzing hebben de voorstellers dat de voorgestelde Regeling 2026 wél voor het behalen van de doelstelling zorgt?*
 - b.
 - c. *Welk concreet element of elementen in de aangepaste nu voorliggende Regeling 2026 draagt/dragen hieraan bij en op welke wijze?*

In de nieuwe regeling kunnen de fracties ervoor kiezen een stichting op te richten en daarmee een egalisatiereserve op te bouwen en aan te houden. Met een egalisatiereserve kan er een financieel vangnet worden gevormd om kosten/tegenvallers op het gebied van personeel op te vangen. Zo kunnen betere arbeidsvoorwaarden worden geboden en dit draagt bij aan het werven van goed gekwalificeerde mensen. Bovendien biedt een stichting meer rechtszekerheid voor de medewerkers en zijn de fractieleden niet langer hoofdelijk aansprakelijk in geval van tekorten.

¹ Kamerstukken I 2023/24, CLX.

2. *Voor de totstandkoming en inhoud van het voorstel voor de Regeling 2026 hebben de voorstellers zich laten inspireren door de Regeling financiële ondersteuning fracties en groepen Tweede Kamer 2023.² De financiering van fracties in de Tweede Kamer is echter van een andere orde. Het gaat om substantiëlere budgetten en gemiddeld genomen is er een aanzienlijk grotere personele bezetting bij de fracties. De situatie van de Eerste Kamer, met deeltijdpolitici, is veel meer vergelijkbaar met die van een provincie, of een grote gemeente.*
3. a. *Zien de voorstellers ook dat de vergelijking met de situatie in en de Regeling van de Tweede Kamer feitelijk mank gaat?*

Voorstellers zijn zich ervan bewust dat het bij de Tweede Kamer om hele andere bedragen gaat dan bij de Eerste Kamer. Echter, inmiddels zijn ook voor de Eerste Kamer de budgetten opgehoogd naar ruim 120.000 euro plus een zetelbedrag van ruim 8.000 euro en kan er ook voor de Eerste Kamer gesproken worden over substantiële bedragen. De regeling van de Tweede Kamer is tot stand gekomen door een projectteam en bijgestaan door externe deskundigen en biedt een volledig uitgedachte en professionele basis om ook voor de Eerste Kamer als uitgangspunt te gelden.

- b. *Hebben de voorstellers zich ook georiënteerd door bijvoorbeeld bijdrageregelingen van provincies of gemeenten te onderzoeken? Zo nee, waarom niet?*

Voorstellers hebben zich georiënteerd op regelingen van gemeenten.

4. *Hoe hebben de voorstellers de omvang van 75% bepaald voor de maximale omvang van de beoogde egaliseringsreserve? Naar welk model of op basis van welk inzicht is dit percentage tot stand gekomen?*

Kijkend naar vergelijkbare regelingen wordt vaak een maximum aangehouden van tussen de 75 en 100 procent van de bijdrage.

5. *De voorstellers stellen dat er voor de akte van oprichting evenals voor elke statutenwijziging een verplichte schriftelijke goedkeuring dient te zijn van het College van Voorzitter en Ondervoorzitters (CVO).*
 - a. *Kunnen de voorstellers onderbouwen hoe deze verplichting zich verhoudt tot het recht op vereniging zoals bedoeld in de Grondwet, artikel 8?*
 - b. *Welk concreet doel dient deze verplichting van goedkeuring exact?*
 - c. *Welk probleem wordt er concreet opgelost door deze verplichte goedkeuring?*

Deze bepaling staat niet aan het recht op vereniging in de weg maar voorziet erin dat de nieuw op te richten stichtingen de modelstatuten bij de regeling hanteren. Hiermee wordt zeker gesteld dat de statuten van de stichtingen gericht zijn op uitvoering van de regeling. Gelet op het feit dat het hier overdracht van rijksmiddelen betreft is het uit oogpunt van ordentelijk beheer van overheidsmiddelen en transparantie alleszins redelijk om voor het beheer van deze middelen bepaalde voorwaarden te stellen.

Bovendien wordt met de modelstatuten juist beoogd om het de fracties eenvoudiger te maken als zij besluiten een stichting op te richten. Daar komt bij dat de fracties voor de kosten hiervan worden gecompenseerd.

- d. *Zien de voorstellers ook dat er bestedingsregels voor de fractiegelden zijn, alsmede de controle door een accountant, die moeten*

² Kamerstukken II 2022/23, 36 386, nr. 2.

waarborgen dat de fractiegelden rechtmatig worden aangewend en dat dus niet een verplichte goedkeuring van stichtingsstatuten nodig is? Zo nee, hoe zien de voorstellers dit dan wel?

De voorstellers zijn het eens dat de regeling bestedingsregels bevat voor de fractiegelden alsmede controle hierop door een accountant, die moeten waarborgen dat de fractiegelden rechtmatig worden aangewend. De hierop passende modelstatuten borgen vervolgens een rechtmatige uitvoering van de regeling.

e. *Zien de voorstellers ook dat als er al sprake zou moeten zijn van voorgeschreven statuten, deze dan enkel kunnen en mogen zien op de fractiebijdrage conform de voorgestelde Regeling 2026 en dus niet op zaken als vermogensvorming of baten die feitelijk buiten het bereik van de beoogde Regeling 2026 vallen? Zo nee, kunnen de voorstellers aangeven hoe dit dan wel gezien moet worden?*

De stichting wordt, wanneer een fractie daarvoor kiest, opgericht ten behoeve van de fractie met als doel uitvoering te geven aan de fractiebudgetten die op grond van de onderliggende regeling aan de fractie wordt toegekend. Het ligt in die zin in een logisch verlengde dat de statuten in lijn zijn met de voorliggende regeling. Ook ligt het in een logisch verlengde dat de statuten zien op vermogensvorming. Immers, de vermogensvorming komt voort uit de gelden toegekend op grond van de voorliggende regeling. In dit licht is het ook verklaarbaar dat, bij vereffening van de stichting, de vermogensopbouw terugvalt naar de begroting van de Eerste Kamer.

f. *Zien de voorstellers ook de disproportionaliteit van de verplichte schriftelijke goedkeuring van het CVO op de akte van oprichting én statutenwijzigingen ten opzichte van het doel om rechtmatige bestedingen en rechtmatige verantwoording van fractiebijdragen te waarborgen? Zo nee, hoe oordelen de voorstellers dan wel ten aanzien van de proportionaliteit?*

Op grond van de voorliggende Regeling hebben de fractie de keuze om het budget onder te brengen in een stichting. Hiermee wordt geld uit de Rijksbegroting overgeheveld naar een aparte rechtspersoon. De voorstellers achten het wenselijk dat er publieke controle en invloed blijft bestaan binnen de nieuw gevormde rechtspersoon. In dit licht, alsook de keuze van een fractie in plaats van een verplichting om een stichting op te richten, oordelen de voorstellers het proportioneel om goedkeuring te vragen bij het CVO over de akte van oprichting en statutenwijzigingen.

6. *In de voorliggende Modelstatuten bij de Regeling 2026 zijn drie stichtingsdoelstellingen geformuleerd, namelijk het in dienst nemen van personeelsleden, het verwerven van apparatuur en het vaststellen van salarissen en andere arbeidsvoorwaarden van de personeelsleden.*

a. *Kunnen de voorstellers aangeven vanuit welke visie dit de doelstellingen zijn?*

Deze visie komt voort uit de bestemming van de fractiebijdrage zoals opgenomen in artikel 4 van de regeling. Zie ook de aanleiding voor verhoging van deze bijdrage in 2023 (Brief van het lid Van Meenen, Kamerstukken I 2023/2024, CLX, B).

b. *Zien de voorstellers ook dat de geformuleerde doelen in feite geen doelen maar middelen zijn?*

Nee dat zien de voorstellers niet; de doelstellingen hangen samen

met het bepaalde in de regeling waarvoor de bijdrage is bedoeld (artikel 4).

- c. *Ligt het niet meer voor de hand om bijvoorbeeld als doelstelling te formuleren «De stichting heeft ten doel het beheren van de fractiebijdrage van de Eerste Kamerfractie van [partijnaam]» voor een stichting die enkel bedoeld zou zijn voor de rechtmatige aanwending van de fractiebijdrage?*

Dit vinden de voorstellers onvoldoende concreet.

7. *In de voorliggende Modelstatuten bij de voorgestelde Regeling 2026 is de bepaling opgenomen dat tot bestuurder van de stichting alleen fractieleden kunnen worden benoemd, tenzij het CVO ontheffing van deze eis verleent, wat zij in elk geval doet ingeval de omvang van de fractie onvoldoende is om een bestuur van tenminste drie personen te benoemen.*
8. a. *Kunnen de voorstellers aangeven waarom ten principale alleen fractieleden tot bestuurder kunnen worden benoemd?*

Het fractiebudget wordt toegekend aan de fractie, derhalve is er voor gekozen om in beginsel alleen fractieleden benoembaar te laten zijn voor het bestuur.

- b. *Welk concreet doel dient deze verplichting?*

Het dient als doel dat niet anderen dan de fractieleden besluiten kunnen nemen over het fractiebudget.

- c. *Welk probleem wordt er concreet opgelost door deze verplichting?*

Er wordt een probleem voorkomen, namelijk besluitvorming over fractiebudgetten door anderen dan fractieleden.

- d. *Is het niet logischer om enkel de eis te formuleren dat te allen tijde minimaal één lid van de fractie bestuurslid is van de stichting?*

De voorstellers vinden dit niet logischer. De fractiebudgetten bestaan ten behoeve van de werkzaamheden van de fractie. Besluiten over de fractiebudgetten dienen, in de ogen van de voorstellers, dan ook genomen te worden door, in beginsel, een stichtingsbestuur met alleen fractieleden.

- e. *Los gezien van het beleid of de wens van individuele fracties of politieke partijen, is een Verklaring omtrent het gedrag (VOG) voor leden van de Eerste Kamer niet wettelijk verplicht. Welke motivatie hebben de voorstellers voor de eis dat kandidaat-bestuurders, indien zij geen fractielid zijn, een VOG aan het CVO moeten overleggen?*

Hoewel het vragen van een VOG geen wettelijke verplichting is bij de oprichting van een stichting is de VOG een gangbare en eenvoudige waarborg.

- f. *Indien de voorstellers een logische rechtvaardiging voor de VOG-eis hebben, waarom is het niet meer kunnen voldoen aan de VOG-eis dan geen defungeringsgrond?*

De VOG betreft het moment van aantreden en staat in beginsel los van functioneren (defungeren) wat daar op volgt.

9. *In de Modelstatuten hebben de voorstellers opgenomen dat er sprake kan zijn van «een redelijke, niet bovenmatige vergoeding voor de ten behoeve van de stichting gemaakte kosten», alsmede «een niet bovenmatig vacatiegeld met dien verstande dat bestuurders die tevens lid zijn van de Fractie geen recht hebben op een vacatiegeld».*
- a. *Wat exact bedoelen de voorstellers met «redelijk»?*

Een vergoeding die valt binnen de maatstaven van het redelijke.
b. *Wat bedoelen de voorstellers precies met «niet bovenmatig»?*

Met «niet bovenmatig» bedoelen de voorstellers dat het niet buiten de normen van het maatschappelijk acceptabele valt.

c. *Bedoelen de voorstellers ten aanzien van de kostenvergoeding het kunnen declareren van werkelijk gemaakte kosten of bedoelen de voorstellers hiermee een forfaitaire onkostenvergoeding?*

De voorstellers bedoelen werkelijk gemaakte kosten.

d. *Op welke wijze achten de voorstellers het uitkeren van onkostenvergoedingen of vacatiegelden te verenigen met de voorgestelde Regeling 2026? Hierbij gaat het meer specifiek over de bepalingen waar de bijdrage niet aan mag worden besteed, zoals betalingen aan politieke partijen, dan wel met politieke partijen verbonden instellingen of natuurlijke personen anders dan ter vergoeding van prestaties als diensten of goederen geleverd ten behoeve van de fractie op basis van een gespecificeerde, reële declaratie.*

Aangezien de voorstellers beogen een vergoeding ten behoeve van werkelijk gemaakte kosten mogelijk te maken, zien zij geen strijdigheid met artikel 4 lid 3 van de Regeling. Voor wat betreft de vacatiegelden delen de voorstellers dat dit wellicht strijdig kan zijn met artikel 4 lid 3 sub van de Regeling, bijvoorbeeld wanneer een partijbestuurder lid is van het stichtingsbestuur. De voorstellers zullen dit aanpassen in de Nota van Wijzigingen.

10. *In de Modelstatuten is een bepaling opgenomen over een uitkeringenregister. Artikel 9.1 luidt «Het bestuur is verplicht een egalisatiereserve te vormen met inachtneming van het bepaalde in de Regeling».*
a. *Zien de voorstellers ook dat deze bepaling voor meerdere uitleg vatbaar is?*

De voorstellers beogen met artikel 9.1 van de modelstatuten te bewerkstelligen dat het vormen van de egalisatiereserve geschiedt binnen de kaders van de Regeling en dat onduidelijkheden worden uitgelegd op basis van de Regeling.

b. *Zouden de voorstellers wellicht verbetering zien in de volgende tekst: «Ingeval van vorming van een egalisatiereserve als bedoeld in de Regeling is het bestuur verplicht het bepaalde daarover in de Regeling in acht te nemen.»*

De voorstellers begrijpen de voorgestelde tekst van de PVV-fractie, maar hechten toch waarde aan de tekst uit artikel 9.1 van de modelstatuten. Immers, de uitleg in de voorliggende tekst vindt plaats op grond van de Regeling en kent een oordeelsmechanisme dat is berust bij het CVO. In het licht van het antwoord op vraag 4.f. vinden de voorstellers dit wenselijk.

11. *In de Modelstatuten is een bepaling opgenomen over een uitkeringenregister. Artikel 9.6 luidt «Het bestuur houdt een register bij waarin de namen en adressen van alle personen worden opgenomen aan wie een uitkering is gedaan die niet meer bedraagt dan vijftien-twintig procent (25%) van het voor uitkering vatbare bedrag in een bepaald boekjaar, alsmede het bedrag van de uitkering en de datum waarop deze uitkering is gedaan.»*
a. *Waarom willen de voorstellers alleen uitkeringen die minder bedragen dan 25% in het register opnemen?*
b. *Op welke wijze willen de voorstellers dat wordt omgegaan met uitkeringen die meer bedragen dan 25% van het voor uitkering vatbare bedrag?*

c. *Wat is het doel van deze bepaling?*

Artikel 9.6 van de modelstatuten is een wettelijke verplichting die voortvloeit uit art. 2:290 BW.

12. *In artikel 3 van de voorgestelde Regeling 2026 is lid 1 als volgt geformuleerd: «De jaarlijkse bijdrage aan de fracties bestaat uit een basisbedrag van € 120.976 voor elke fractie en een bedrag van € 8.476 per Kamerzetel.»*
- a. *Zijn de voorstellers het ermee eens dat deze formulering geen recht doet aan de mogelijkheid van fracties om af te zien van deze bijdrage?*

Artikel 3 van de voorgestelde regeling is identiek aan die van artikel 4 van de huidige regeling.

- b. *Zien de voorstellers ook dat fracties daarmee met een onnodige verantwoordingsverplichting worden opgezadeld?*

Nee. De voorstellers onderschrijven het belang van een uniforme verantwoordingsverplichting (te weten een accountantsverklaring) voor de besteding van rijks gelden. Dat geldt ook in het geval er geen gebruik wordt gemaakt van de fractiebijdrage.

- c. *Zijn de voorstellers het ermee eens dat de volgende formulering meer recht zou doen aan de mogelijkheid af te zien van de bijdrage en tevens duidelijker is: «Fracties hebben recht op een jaarlijkse bijdrage ter bestrijding van kosten voor de inhoudelijke, secretariële en administratieve ondersteuning van de fractie. De bijdrage is samengesteld uit een vast basisbedrag van € 120.976 voor elke fractie en een bedrag van € 8.476 per Kamerzetel van die fractie. Deze bedragen gelden per volledig kalenderjaar. Fusies/(af)splitsingen hebben effect op de hoogte van de bijdrage, zie hiervoor de specifieke bepalingen in de desbetreffende artikelen?»*

Artikel 3 van de voorgestelde regeling is identiek aan die van artikel 4 van de huidige regeling.

13. *In de voorgestelde Regeling 2026 en de bijbehorende documenten wordt afwisselend gesproken over bijdrage aan de fractie en bijdrage aan de stichting.*
- a. *Zijn de voorstellers het ermee eens dat de financiële ondersteuning enkel de fractie ten goede kan komen?*

Dit onderscheid is aangebracht om duidelijk te maken dat sommige fracties zijn georganiseerd in een stichting en anderen niet.

- b. *Zijn de voorstellers ook overtuigd van het feit dat een stichting enkel een hulpmiddel is ten behoeve van het rechtmatige en ordelijke beheer van de fractiegelden?*

De fracties zijn niet verplicht een stichting op te richten of een egaliseringsreserve aan te houden. Als een fractie ervoor kiest dit niet te doen dan kan een stichting inderdaad een hulpmiddel vormen voor het beheer van de fractiegelden. De fracties die een egaliseringsreserve willen opbouwen en aanhouden zijn verplicht een stichting op te richten. In dit geval is het oprichten van een stichting noodzakelijk en meer dan alleen een hulpmiddel.

- c. *Zijn de voorstellers het ermee eens dat de fractie ten principale verantwoordelijk is voor de fractiegelden en niet de stichting?*

Het stichtingsbestuur is verantwoordelijk voor de fractiegelden. Door de rechtsvorm van de stichting te kiezen vervalt de hoofdelijke

aansprakelijkheid die in de huidige regeling is opgenomen, tenzij sprake is van onbehoorlijk bestuur.

d. *Indien de voorstellers op de bovenstaande punten een andere visie hanteren, kunnen de voorstellers dit toelichten?*

Zie de beantwoording hierboven.

e. *Kunnen de voorstellers zorgdragen voor eenduidigheid in de documenten, waaronder ook het controleprotocol?*

De documenten die zijn opgenomen in de bijlagen, waaronder het controleprotocol zijn overgenomen van de Tweede Kamer en bedoeld om de uitvoering van de regeling eenvoudig en eenduidig te regelen. Kunt u nader aangeven op welke punten de documenten niet eenduidig zijn, dan kunnen deze worden aangepast.

14. a. *Wat is de reden dat de voorstellers de mogelijkheid in de Modelstatuten hebben opgenomen om vermogen in de stichting te vormen vanuit erfstelling, legaten en andere baten (dan de ondersteuningsbijdrage via de Eerste Kamer)?*

De voorstellers willen het met deze optie mogelijk maken voor een fractie om niet eenzijdig afhankelijk te zijn van de inkomsten die voortvloeien uit de regeling.

b. *Welke meerwaarde heeft deze bepaling en welk doel wordt ermee beoogd?*

De meerwaarde van de bepaling vinden de voorstellers in het creëren van een keuze, het doel van de bepaling komt overeen met het doel van de Regeling, namelijk het doelmatig en bestendig begroten. Fracties hoeven geen andere baten te accepteren, maar kunnen dit wel doen. Door dit artikel is een fractie niet louter afhankelijk van inkomsten die voortvloeien uit de Regeling.

c. *Zien de voorstellers ook dat de vorming van vermogen anders dan voortvloeiend uit de middelen voor fractieondersteuning, onduidelijkheden oplevert ingeval van vereffening? Zo nee, hoe is de visie van de voorstellers in deze?*

De voorstellers zien deze onduidelijkheden niet. In de jaarrekening zal duidelijk zijn welke inkomsten voortvloeien uit de Regeling en welke inkomsten zijn verkregen op grond van artikel 3.1. sub b en c van de modelstatuten. Dit onderscheid valt ook te maken op basis van het opgebouwde vermogen. In een eventuele vereffening zal dan een deel van het vermogen vereffend worden met toepassing van de Regeling en een ander deel enkel met toepassing van het Burgerlijk Wetboek. De voorstellers hechten er waarde aan te verduidelijken dat inkomsten verkregen op grond van artikel 3.1. sub b en c van de modelstatuten, en daaruit opgebouwd vermogen, een keuze is. De stichting kan er voor kiezen geen inkomsten van deze soort te accepteren. Als de stichting wel besluit dit soort inkomsten te accepteren dienen zij de daarbij behorende boekhouding uit te voeren.

d. *Welke spelregels gelden er ten aanzien van vereffening volgens de voorstellers?*

Voor de vereffening van de gelden, en het daaruit opgebouwde vermogen op grond van de Regeling, geldt de Regeling. Voor andere gelden en vermogens geldt het Burgerlijk Wetboek.

15. *In artikel 4.9 van de Modelstatuten is een aantal malen ten onrechte «Eerste» vermeld waar «Tweede» zou moeten staan. Kunnen de voorstellers dit bevestigen?*

Dat is juist. De voorstellers danken u voor uw opmerkzaamheid en zullen hiertoe een nota van wijziging indienen.

16. *Kunnen de voorstellers ten aanzien van het bepaalde in het controleprotocol over aanbestedende diensten duidelijkheid verschaffen?*

Een stichting die voor meer dan 50% van de totale beschikbare middelen wordt gesubsidieerd door een aanbestedende dienst, wordt zelf ook een aanbestedende dienst. Echter de kans dat de Eerste Kamer stichtingen een uitgave zullen doen die boven de Europese aanbestedingsgrens van 143.000 euro ligt is minimaal.

17. *In het controleprotocol worden de begrippen «kosten» en «uitgaven» niet consequent en juist gehanteerd. Zo moet volgens het controleprotocol de accountant vaststellen dat «Kosten van de stichting zijn besteed conform het doel van de Regeling». Begrijpen de voorstellers dat dergelijke formuleringen de kwaliteit van het document geen goed doen?*

De voorstellers zien deze inconsistentie niet en merken op dat het protocol is overgenomen uit de regeling van de Tweede Kamer, alwaar controle van het protocol door externe partijen is uitgevoerd.

18. *In het controleprotocol is vermeld dat de accountant vaststelt dat de bijdrage niet is besteed aan «giften, met uitzondering van giften mogelijk in het kader van de Regeling [2026] (bijvoorbeeld als gevolg van een afscheiding, deling, samenvoeging, splitsing, of ophouden te bestaan van de bij de stichting behorende fractie of groep).»*
- a. *Kunnen de voorstellers toelichten wat er wordt bedoeld met een gift als gevolg van een afscheiding, deling, samenvoeging, splitsing, of ophouden te bestaan van de bij de stichting behorende fractie of groep?*
- b. *Waar in de voorgestelde Regeling 2026 zijn de bepalingen hierover opgenomen?*

De in het controleprotocol opgenomen uitzondering van giften bestaat in de regeling en het protocol van de Tweede Kamer. De Regeling van de Eerste Kamer kent deze uitzondering niet. In de vertaling van de regeling van de Tweede Kamer naar de voorliggende Regeling is deze uitzondering onterecht overgenomen. De voorstellers zullen dit aanpassen in de nota van Wijzigingen.

19. *De voorstellers willen in de Regeling 2026 de mogelijkheid bieden een egaliseriereserve te vormen. Volgens artikel 2 van de voorgestelde Regeling 2026 moet elke fractie die een egaliseriereserve wil opbouwen «onverwijld na haar ontstaan een stichting oprichten».*
- a. *Zien de voorstellers ook dat deze bepaling onvoldoende ruimte biedt voor fracties om op een later moment dan na het ontstaan van de fractie, een stichting op te richten met het oog op de reservevorming?*

Zodra een fractie besluit dat zij een egaliseriereserve wil opbouwen, is zij verplicht zo snel mogelijk een stichting op te richten. Dit kan direct na het ontstaan van de fractie, maar ook na verloop van enige tijd.

- b. *Welk bezwaar zien de voorstellers tegen fracties die op een later moment besluiten van de mogelijkheid gebruik te willen gaan maken om pas dan een stichting op te richten?*

De voorsteller zien geen bezwaar.

- c. *Zien de voorstellers ook dat deze bepaling fracties die momenteel geen stichting hebben, feitelijk blokkeert in de mogelijkheid een*

reserve te vormen ingeval de aangepaste Regeling 2026 met terugwerkende kracht van toepassing wordt?

Als de vraagsteller hiermee bedoelt dat enkel een egalisatiereserve kan worden opgebouwd als desbetreffende fractie een stichting opricht dan is dat juist.

20. a. *Wat beschouwen de voorstellers als «investeringsgoederen»?*

Dit begrip staat ook al in de nu geldende regeling (artikel 2 lid 3). Het gaat hierbij om duurzame bedrijfsmiddelen.

- b. *Hoe luiden de inkoopregelingen van de Eerste Kamer?*

Voor actuele informatie over het inkoopbeleid kan een ieder contact opnemen met Financieel Economische Zaken van de Griffie.

21. *In artikel 7 van de Regeling 2026 wordt beschreven dat een fractie die na verkiezingen een lager zetelaantal heeft, nog vier maanden de hogere bijdrage ontvangt. In de Toelichting wordt hierover het volgende gesteld «Het ligt voor de hand fracties waarvan het zeteltal als gevolg van de verkiezingen vermindert langer de oorspronkelijke bijdrage te verlenen dan fracties die geheel uit de Kamer verdwijnen. Het is immers moeilijk uit te leggen dat wanneer een fractie geheel verdwijnt, deze toch nog lange(re) tijd uit publieke middelen een bijdrage ontvangt. Bij verlaging van het zeteltal is het daarentegen redelijk om een fractie enige tijd te geven zich aan de nieuwe situatie aan te passen, bijvoorbeeld omdat sprake kan zijn van nog lopende verplichtingen die voor de verkiezingen waren aangegaan.»*
- a. *Volgens deze redenering achten de voorstellers het kennelijk niet logisch dat fracties die uit de Kamer verdwijnen ook nog lopende verplichtingen zouden kunnen hebben die vóór de verkiezingen waren aangegaan. Kunnen de voorstellers hier hun licht eens op laten schijnen?*

Om die reden wordt de hogere bijdrage nog vier maanden na de verkiezingen verstrekt. Overigens is deze bepaling overgenomen uit de huidige regeling en dus ongewijzigd gebleven.

Zie ook de toelichting hierop bij artikel 7 waarin is uitgelegd wat de gedachte toentertijd achter deze bepaling is geweest.

- b. *De voorstellers vinden het wel logisch om publieke middelen te besteden aan fracties die weliswaar nog vertegenwoordigd zijn, maar waarvan het aantal zetels lager is geworden. Kunnen de voorstellers uitleggen waarom de niet meer bestaande zetels in dit geval wel nog een bijdrage zouden moeten krijgen?*

Zie antwoord onder a.

- c. *De voorstellers stellen voor dat fracties een egalisatiereserve kunnen vormen om onverwachte en ongeplande uitgaven of schokken op te kunnen vangen. Zien de voorstellers ook dat de egalisatiereserve dus de functie heeft om de lopende verplichtingen op te vangen en daarmee dus een langere doorloop van een hogere bijdrage niet meer te rechtvaardigen is? Zo nee, kunnen de voorstellers aangeven hoe ze dit dan wel zien?*

De egalisatiereserve wordt ingezet op het moment dat er een exploitatietekort is. Zie hiervoor het bepaalde in artikel 6 van de regeling.

22. *De voorstellers willen met terugwerkende kracht de mogelijkheid regelen om een egalisatiereserve in het leven te roepen. Hiertoe zouden echter extra middelen nodig zijn.*

- a. *Kunnen de voorstellers aangeven wat de urgentie is van de wens de bepalingen over de egalisereserve met terugwerkende kracht in te laten gaan?*

In 2024 zijn de fractiebudgetten vergroot ten behoeve van het verbeteren van de fractieondersteuning. Bij deze aanpassing is geen mogelijkheid opgenomen tot het maken van een egalisereserve. De toen van kracht zijnde regeling kende wel een mogelijkheid een deel van het overgebleven budget mee te nemen naar het komende jaar. Dit voorstel tracht deze tekortkoming te herstellen. De «urgentie» is een woordkeuze die de voorstellers niet delen, wel is het wenselijk om deze omissie met terugwerkende kracht te herstellen.

- b. *Kunnen de voorstellers aangeven waar de middelen die dat vergt vandaan moeten komen?*

In het jaar 2024 hebben de meeste fracties hun bijdrage niet geheel kunnen of willen gebruiken. Voor de fracties die voor 15 juli 2026 aangeven dit bedrag alsnog te willen aanwenden, wordt gezien of in de lopende begroting hiervoor ruimte beschikbaar is. Mocht die ruimte er niet zijn dan wordt bij de najaarsnota 2026 een eenmalige claim gedaan.

- c. *Kunnen de voorstellers toelichten hoe een dergelijke bepaling met terugwerkende kracht uit te leggen is aan de burger, die met steeds hogere lasten en draagkrachtverlies worden geconfronteerd?*

De voorstellers verruimen het budget niet, maar creëren een mogelijkheid om een egalisereserve op te bouwen waarbij fracties aanspraak kunnen maken op niet uitgegeven budgetten uit twee voorgaande jaren waarin de Regeling van kracht was.

23. *Komen de voorstellers, alles overziend, niet ook tot de conclusie dat de rol en mate van invloed van het CVO in dit voorstel disproportioneel en niet-gepast te noemen is, doordat het CVO de spelregels, de voorwaarden, de documenten, de statuten, de toelaatbaarheid van uitgaven en de benoemingen mogen bepalen alsmede in de plaats te mogen treden in stichtingsbesturen?*

De voorstellers hechten waarde aan een controlemechanisme in handen van de Eerste Kamer. Het gaat immers om publieksgelden die worden toegekend en uitgegeven door een privaatrechtelijke rechtspersoon.

Daarbij worden de uitgaven beperkt door artikel 4 van de Regeling. Derhalve is het niet wenselijk dat de stichting alleen verantwoording aflegt via de civiele procedures, maar dat er ook toezicht en controle bestaat vanuit het instituut dat de Regeling heeft vastgesteld. Deze denkwijze komt overeen met de regeling van de Tweede Kamer, waarbij een soortgelijk toezicht is belegd bij het presidium. De voorstellers hebben ervoor gekozen toezicht en controle te beleggen bij het CVO.

24. *Gezien al het bovenstaande, zijn de voorstellers van mening dat de nu voorgestelde Regeling 2026 aanpassing behoeft alvorens deze rijp is voor plenaire afhandeling?*

De voorstellers zullen de benoemde technische onvolkomenheden herstellen en zien daarmee geen belemmeringen voor plenaire behandeling. De Regeling is grotendeels gestoeld op de geldende Regeling van de Tweede Kamer, alwaar adviezen van experts zijn meegenomen in het opstellen van de Regeling.

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van JA21

1. *Kan nader worden toegelicht of voldoende is onderkend dat een afsplitsende senator of een groep afsplitsende senatoren aanspraak kunnen verkrijgen op een deel van de egalisatiereserve die mogelijk gedurende vele jaren door een grotere fractie uit publieke middelen is opgebouwd? Wordt deze uitkomst wenselijk en rechtvaardig geacht en welke overwegingen liggen hieraan ten grondslag?*
2. *Wordt onderkend dat de mogelijkheid voor afsplitsers om een evenredig deel van de egalisatiereserve en andere vermogensbestanddelen mee te nemen een financiële prikkel kan vormen voor afsplitsing? Zo ja, waarom wordt deze prikkel aanvaardbaar geacht en zijn er waarborgen overwogen of getroffen om te voorkomen dat publieke middelen onbedoeld een rol gaan spelen bij de keuze om af te splitsen?*

Voor de beantwoording van deze vragen verwijzen de voorstellers naar de antwoorden hiervoor op vragen van de BBB.

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van 50PLUS

1. *Als het onbenutte budget 2024 ook naar 2026 overgeheveld zou mogen worden is de vraag van de leden van de fractie van 50PLUS of, als dit leidt tot een overschot in 2026, dat overschot naar 2027 overgeheveld mag worden en zo nodig naar de nieuwe fractie vanaf juni 2027 en dus ook daarna naar 2028 en verder.*
2. *Kan een overschot van 2026 ook overgeheveld worden naar de nieuwe fractie na juni 2027.*

Het idee van de egalisatiereserve is dat overschotten in een jaar kunnen worden toegevoegd aan de egalisatiereserve, daarmee ontstaat een buffer voor opvolgende jaren in geval er een tekort is. De hoogte van de egalisatiereserve is gemaximeerd; zo wordt geborgd dat overheidsmiddelen niet eindeloos worden opgepot of in strijd met de regeling worden besteed.

In de overgangsbepaling (artikel 19) is opgenomen dat fracties die de jaarlijkse bijdrage over het kalenderjaar 2024 niet volledig hebben benut voor 15 juli 2026 kunnen aangeven dat zij het niet benutte bedrag alsnog willen aanwenden ter dekking van kosten als bedoeld in artikel 4 in het kalenderjaar 2026. Het College van Voorzitter en Ondervoorzitters verstrekt deze bedragen in 2026.

Wanneer fracties het in artikel 19 bedoeld bedrag in 2026 niet volledig benutten geldt voor fracties die ervoor kiezen geen egalisatiereserve op te bouwen, dat het overgebleven bedrag aan het eind van het jaar wordt teruggestort in de Staatskas. Zij blijven immers afrekenen op jaarbasis zoals in de huidige regeling ook het geval is.

Voor fracties die er voor kiezen wel een egalisatiereserve op te bouwen geldt dat zij een eventueel overschot van genoemd bedrag in de egalisatiereserve kunnen laten vloeien.

Die egalisatiereserve is een financiële reserve bedoeld voor toekomstige kosten in volgende kalenderjaren, dat betekent dat een overschot in 2026, dat naar 2027 overgeheveld mag worden en zo nodig naar de nieuwe fractie vanaf juni 2027 en dus ook daarna naar 2028 en verder met dien verstande dat de egalisatiereserve niet groter mag zijn dan 75 procent van het jaarlijkse basisbedrag als bedoeld in artikel 3. Bij een uit de verantwoording blijkende overschrijding van de egalisatiereserve wordt het bedrag van de overschrijding van de egalisatiereserve door de stichting terugbetaald aan de Eerste Kamer.

Rosenmöller
Klip-Martin
Van Meenen